

TÜRK ÜROLOJİ DERGİSİ

(T. Urol. Derg.)

Cilt : VI, 4, s : 153-158, 1980

Prof. Dr. BEHÇET SABİT ERDURAN

(1886 - 1980)

Dr. Vural SOLOK (*)

Türk ürolojisini kuran ve gelişmesine büyük katkıları olan büyük hocalarımızdan Prof. Dr. Behçet Sabit **Erduran** 10 Eylül 1980 günü aramızdan ayrıldı. Bir asıra yakın şerefli bir ömür süren Prof. Erduran, Türkiye'deki ürolojik gelişmeleri görme mutluluğuna ermiştir. Bu hislerini, zaman zaman iştirak ettiği, Türk Üroloji Derneği bilimsel toplantılarında söz alarak belirtmiştir. Büyük hocayı 11 Eylül 1980 günü İstanbul Üniversitesinde yapılan törenden sonra toprağa verdik.

Prof. Dr. Behçet Sabit **Erduran** 15 Şubat 1886 yılında İstanbul'da Sultanahmet semtinde doğmuştur. Babası Fenerler Rüsumat Dairesi Müdürü Mehmet Sabit beydir. Annesi Tekirdağlı olup, topçu yüzbaşılardan Mehmet Efendinin kızı Emine Nazmiye hanımdır. İlk ve orta tahsilini Çanakkale'de tamamlamış, 1905 yılında Üsküdar Sultanisinden mezun olmuştur. Aynı yıl İstanbul Darülfünun Tıp Fakültesine girmiştir. 1913 yılında 1832 sayılı 21 Nisan 1329 tarihli diploma ile Tıp Fakültesinden mezun olmuştur. Prof. **Erduran**, 1909 yılında Cerrahi Kliniği içinde kurulan Üroloji Kliniğinin ilk asistanıdır. 1913 yılı staj devresinde Kızılay Cemiyetinin Marmara ve İmroz hareketi arz musabinine gönderdiği sağlık heyeti operatör muavinliğine tayin edilmiştir. Balkan harbine kadar Fakültede alışmış, vatan görevine çağrıldığında, tabib yüzbaşı olarak Doğu ordusu 16. Kolordu başhekim muavinliği ile Kırklareli harp sahasına gönderilmiştir. Mütarekede açılan Fakültede asistanlığa I. Dünya Savaşına kadar devam etmiştir. Daha sonra tekrar askeri görevle Yıldız ve İntepe bataryaları hekimi ve seyyar hastane operatörlüğünde 18 Mart 1915 yılına kadar çalışmıştır. Daha sonra yaralı gazilerin İstanbul'a gönderilmesinde görev alarak, İstanbul'a gelmiş, Kızılayın Galatasaray'da açtığı yaralı gazilere tahsis edilen hastanede görev almıştır. Her iki savaştan da Gümüş Liyakat madalyası ile onurlandırılmıştır.

O devirlerde bazı hekimlerin Berlin Üniversitesi kliniklerine gönderilmesinden istifade ederek, üroloji konusuna hassas olan Sultan Reşat'ın özel

(*) Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Üroloji Kliniği Öğretim Üyesi

izni ile 1917 yılının Ekim ayında Almanya'ya gönderilmiştir. İstanbul'a gele- rek Sultan Reşat'ın mesane taşı ameliyatını yapan Prof. **İsrael'in** yanında çalışmış ve onun özel ameliyatlarına iştirak etmiştir. Daha sonra Prof. **Bier**, Prof. **Joseph**, Prof. **Ringler**, Prof. **Karewski'nin** kliniklerinde çalışarak Üroloji sertifikası almıştır. 1918'de savaşın kritikleşmesi üzerine İstanbul'a dönerek Tıp Fakültesinde görev almak istemiş, kendisine "Cerrahi pröpödetik" öğ- retim görevi verildiğinden, istifa ederek, Guraba Hastanesi Üroloji Servisi Şefliğine atanmıştır. 1924 yılına kadar bu görevde kalan Behçet Sabit **Erduran**, **Atatürk'ün** böbreklerinden rahatsız olması nedeniyle Ankara'ya çağrıl- mış ve 1925 yılına kadar burada kalarak, Ankara Numune Hastanesi ve Sağlık Müdürlüğü başhekimliği yapmıştır.

1909 yılında sivil ve askeri tıbbiyenin birleştirilmesi ile yapılan organi- zasyon ile Cerrahi Kliniği içinde 4 yatakla kurulan Üroloji Servisi, Balkan Savaşı ve I. Dünya Savaşının araya girmesi ile fazla bir gelişme göstere- memiş, zaman zaman öğretim aksamış ve Üroloji Servisi ve öğretimi dur- muştur. Cumhuriyetin ilanından sonra İstanbul Darülfünun Tıp Fakültesin- de yeni bir düzenleme yapılmış, bazı kliniklere yeni öğretim görevlileri tayin edilmiştir. Bu reorganizasyonda Maarif Vekâleti Müsteşarı olan Prof. Dr. Fuat **Köprülü'nün** önemli rolü olmuştur. Yeni klinikler kurulurken, bazı kli- niklere de yeni öğretim üyeleri atanmıştır. Bunun yanında İstanbul Üni- versitesinin gelecek hocalarını teşkil edecek 50-60 kişilik bir grup eğitim için batı ülkelerine gönderilmiştir.

Muallim olarak Nöroloji kliniğine **Hayrullah (Diker)**, Çocuk kliniğine **İhsan Hilmi (Alantar)**, Üroloji kliniğine **Behçet Sabit (Erduran)**, Tıp tarihine **Galip Ata (Ataç)** alınmışlardır. Müderris muavini olarak **Sedat (Tavat)** Dahiliye kliniğine, **Tevfik Remzi (Kazancıgil)** Kadın doğum kliniğine girmişlerdir.

Böylece 1925 yılında tekrar çalışmaya başlayan Üroloji Kliniği 1933 re- formuna kadar Haydarpaşa'da çalışmıştır. Behçet Sabit Erduran 1930-1933 yılları arasında Tıp Fakültesi Kâtibi Umumiliği görevini de üstlenmiştir.

1933 reformundan sonra Üroloji Kliniği, Şişli Çocuk Hastanesine taşın- mıştır. Burada Behçet Sabit Erduran'ın gayretleri ile ancak 20 yatak ile çalışan Klinik, bilâhare şimdiki Cerrahpaşa Üroloji Kliniği binası olan yere 1943 yılında gelerek yerleşmiştir. Behçet Sabit **Erduran**, Doç. Dr. Orhan Lütfi **Somer**, Doç. Dr. Saim **Erkun**'la beraber çalışmıştır. 1948 yılından iti- baren de Doç. Dr. Gıyas **Korkud** Üroloji Kliniği Doçentliğine tayin edilmiş ve 1956 yılına kadar da Behçet Sabit Erduran'la beraber çalışmışlardır. Prof. Dr. Behçet Sabit **Erduran** 1956 yılında yaş haddi nedeniyle emekli olmuştur.

Prof. Dr. Behçet Sabit Erduran, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Üro- loji Kliniği öğretim kadrosunun yetişmesinde olduğu kadar. Türk tıbbına birçok kıymetli üroloji uzmanının katılmasına büyük katkıları olmuştur. Üroloji bilim dalının cerrahiden ayrılması ve gelişmesi için olağanüstü gay- ret göstermiş ve bunun mücadelesini başarılı bir şekilde yapmıştır. Özel- likle reformdan sonra Cerrahi Kliniği başına getirilen Prof. **Nissen'in**, üroloji, ortopedi ve çocuk cerrahisi branşlarını cerrahinin çatısı altında toplama

teşebbüsü, Behçet Sabit Erduran'ın sert tepkisi ve mücadelesi ile karşılaşmış ve akim kalmıştır. Behçet Sabit Erduran mücadelesini arkadaşları ile kurduğu **Türk Üroloji Derneği** ve **Türk Üroloji Dergisi**'nde devam ettirmiştir.

1933 yılında **Türk Üroloji Derneğini**, İstanbul'da bulunan arkadaşları ile kuran Prof. Dr. Behçet Sabit Erduran 1936 yılına kadar bu derneğin başkanlığını da yapmıştır. Daha sonra onursal başkan olarak görevini devam ettirmiştir.

Hekimlikte ihtisaslaşmanın önemini yazdığı yazılarla belirtmiş ve kamuoyunda büyük bir ilgi görmüştür. Aynı mücadeleyi 1936 yılında çıkarmağa başladığı "Türk Üroloji Dergisi" ile sürdürmüştür. Dergide Modern ürolojinin temel prensiplerini öğretici değerlendirmeler yapmış, bir bilim dalının gelişmesinin en güzel değerlendirmesi olan, tarihine ait bilgiler, okuyuculara sunulmuştur. Ayrıca uluslararası üne sahip, üroloji üstadlarının yazılarının yayınlanmasını temin ederek, dergiye uluslararası modern bir görünüm getirmiştir. Behçet Sabit **Erduran**, **Fuat Kamil**, **Ali Eşref** gibi hocaların yanında, Türk Ürolojisinin bugünkü seviyesine gelmesinde büyük rol oynamış bir bilim adamıdır.

Ülkemizde ürolojinin henüz yeni olduğu devrelerde, dış kongrelerde yaptığı tebliğler ile alâka görmüş, ülkemizi ve Türk ürolojisini başarılı bir şekilde temsil etmiştir.

Behçet Sabit Erduran, İstanbul'a ünlü hekim **Voronof**'u çağırmış ve kendisine hediye edilen şempanzelerden alınan testis grefleri ile gençleştirme deneylerin girmiştir. Günümüzde fizyolojik açıdan geçersizliği bilinen bu yöntem, o yıllarda büyük alâka uyandıran yeni ve ileri bir hamle idi.

Behçet Sabit Erduran, **Çanakkale** savaşlarına fiilen iştirak etmiş bir hekim olduğundan, bu harpler hakkında ve özellikle topçu bataryası hekimi olduğu için Çanakkale savaşları yıldönümünde Cumhuriyet, Akşam ve diğer gazetelerde çeşitli yazılar yazmıştır. Paramedikal anı şeklinde bu konuda yaklaşık 25 makale yayınlamıştır.

Geniş kültür ve modern dünya görüşüne sahip olan Behçet Sabit Erduran, aynı zamanda Mevleviliği manen benimsemiştir. Bosnalı Ali Rıza Beyin kızı Kadriye Melek Hanım ile evlenen Behçet Sabit Erduran, Türkiye'nin büyük sanat elçilerinden ünlü **viyolonist Ayla Erduran**'ın da babasıdır.

"**Ürolojide Endoskopi**" ve "**Üroloji Neşriyatım**" adlı iki kitabı ve çeşitli dergilerde yayınlanmış 40'ın üstünde makalesi vardır. Fransızca ve Almanca dillerini çok iyi bilen, uluslararası üne sahip bir hekimdir.

YAYINLARI

KİTAPLAR :

1. Üroloji Neşriyatım (1921-1953)
Kitap 279 s. Cumhuriyet Matb. İstanbul 1954.
2. Üroloji'de Endoskopi
Kitap 50 s. İstanbul Matb. İstanbul 1955.

MAKALELER :

1. Tevessü ile müterafık tam bir intibası devlin husule getirdiği ataleti mesane ve tedavisi netayicine dair bir müşahade
İst. Serir. 3:230-232, 1921
2. Mesane ve halibanın vasi surette neşrine dair cerrahi ve teşrihi malumat
İst. Serir. 3:350-353, 1921
3. On dört aylık bir kız çocuğunda mütéhassil habisüttabi bir kilye vëremi (sarkomu)
İst. Serir. 3:413-415, 1921
4. Dahamel prostat istisali ameliyesi hangi hastalarda yapılmalıdır?
İst. Serir. 3:(12), 1922
5. Tasekkubu rahim bir müterafık cebri ve cerrî tefettuku miaii muhtenik
İst. Serir. 5:329-330, 1923
6. Tams yerine vaki bir tebevülü dem vakası
İst. Serir. 4:(8), 1924
7. Dersi iftitahi - Ürolojinin tarihçesi -
İst. Tıp Fak. Mec. 7:18-42, Eski yazı, 1925
8. Bir ürogenital anomali vakası (Double Penis)
Alman Ürologi Kong. 1926
İst. Tıp Fak. Mec. 8:641-649 (Eski seri) 1926
9. Un cas de tuberculose renal (forme atrophique)
Amerika Tıp Kong. 1929
Kahire Tıp Kong. 1929
Berlin Tıp Kong. 1929
10. Tek kilyeli bir şahısta hasatı kilye ameliyesi istihbap ve netayici
4. M.T.T. Kong. zaptı 172-176, 1931
11. Böbrek ve halip taşlarının tabii yoldan çıkarılması ve buna dair müşahedeler
Monografi 8 s. Matb. ve T.A.Ş. İstanbul 1933
12. Dört yıl önce taşı çıkarılmış bir hastanın ikinci kerre yeniden olan böbrek taşları anürisinde yapılan yardım
T. Ürol. Derg. 1:40-45, 1936
13. Radiografide görülmeyen böbrek taşları ve huveyza hizasında görülen safra kesesi taşlarıyla olan tefriki teşhislerinde separasyon ve pyelografinin önemi
T.T.C.M. 2:271-273, 1936
14. Yırmıncı asırda modern üroloji ve Türkiyede ürolojinin tarihçesi
T. Ürol. Derg. 1:103-120, 1936
15. Prostactomie'den sonra üretrotomi interne ameliyesi ve ameliye esnasında filiform bujinin aksidantel kesilmesi
T. Ürol. Derg. 2:340-344, 1936-37.
16. Böbrek taşlarında basit radyografiden ziyade ürografinin ehemmiyeti ve ihtimali neticeleri
T. Ürol. Derg. 1-2:190-195, 1936-37
17. İhtisas modern tıbbın en büyük bir ihtiyacıdır
T. Ürol. Derg. 1-2:210-210, 1936-1937
18. İbni Sina
T. Ürol. Derg. 2(2-3):267-268, 1936-37
19. Prof. Herman Kümmel
T. Ürol. Derg. 2(2-3):378, 1936-37
20. Prof. Dr. Albarran
T. Ürol. Derg. 2-3:388-389, 1837-38

21. Belgrad Üniversitesi Üroloji Kliniği
T. Ürol. Derg. 2-3:449-455, 1937-38
22. Gizli kalmış habis bir böbrek tümörü
T. Ürol. Derg. 2-3:421-425, 1937-38
23. Atatürk
Türk Ürol. Derg. 3(12):437-481, 1939
24. Pyonefroz kalküloz sebebiyle yapılan nefrektomiden sonra pek uzun süren kıhi bir fistül üriner vakasında neo-iodopine'in üç günde temin ettiği tam bir ihtiyam hakkında seriri bir müşahade
T. Ürol. Derg. 3:485-489, 1939
25. Hypernephrome dolayısıyla nephrectomie yapılmış bir hastanın ameliyatından altı ay sonra husule gelen üç mükerrer anüri hâl ve sebepleri ve cerrahi bir müdahale ile elde edilen tedavi ve şifa neticeleri
T. Ürol. Derg. 3:480-485, 1939
26. Azo spermie vakalarında (Vazostomie) ile yapılan bir taraflı "Canal deferent" grafisi ve mesirinin tetkiki
T. Ürol. Derg. 3(12):489-493, 1939
27. Mesleğimiz ve dergimiz namına bir şükran ödevimiz
Türk Ürol. Derg. 3(12):543-544, 1939
28. Üroloji alanında büyük bir ziya; Felix Legueu
T. Ürol. Derg. 3:544-58, 1939
29. Üroloji kelimesinin arsi ulusal yazılışı veokunuşunda farklar
T. Ürol. Derg. 1-2:229-231, 1936-37
30. Genç ve ihtiyarlarda prostat mevzuu ve telakkileri
Üniv. Konf. 194-209, 1943-1944
31. On yıl içinde tek böbrekli altı kişide gördüğümüz taş anürileri ve sonuçlarında dair bir etüd
İst. Tıp Fak. Mec. 6:3663-3675, 1944
Le Concours Med. 72:195-200, 1930
32. Harp sonrası Amerika'da tıbbi tetkiklerden (transurethral prostatectomie) deki tekâmül
33. Tek böbrekli bir şahsın sebebi meçhul anürisinde yapılan müdahaleler ve alınan sonuç
T.T.C.M. 14:350-356, 1948
34. Transurethral prostatectomie veya endoskopik adenom prostatik rezeksiyonu
İst. Kli. Ders. 1:26-37, 1949
35. Doç. S. Erkun'un tabutu başında
İst. Tıp Fak. Mec. 17:75-77, 1950
36. Millin usulü prostatik adenomectomie'ye ait sinematografik film hakkında izah
T. En. Arş. 2-4:229-232, 1951
37. Serge Voronoff
Mod. Ted. Mec. 1:201-206, 1952
38. Genç bir evli kadında yabancı bir mesane cismi hakkında kısa bir müşahade
J. d'Urol. 1952
39. Patolojik anatomi tetkiklerine göre nadir bir myom vakası
İst. Tıp Fak. Mec. 15:129-134, 1952
40. Endogen prostat taşlarının transvezikal çıkartılmalarında yeni bir yol
İst. Tıp Fak. Derg. 15(2):626-633, 1952
Akdeniz Havzası Ürol. Kong. Cezayir 1952

41. Ürolojinin dünkü ve bugünkü durumu
Üroloji neşriyatım (172-180), 1954
42. Bir böbrek kanseri teşhisiyle, bir nefrektomi müdahalesi hakkında iki kon-
sültasyon müşahadesi
Tıp Dün. 40:544-546, 1967
43. Tıp Dünyasında ve Türk Tababetinde Ürolojinin tarihçesi
Dirim 49(4) 184-187, 1974
49(5) 230-324, 1974
49'6'i 267-269, 1974
49(7) 321-324, 1974

PARAMEDİKAL

44. Hakimlik ve Hekimlik
Peyami Sabah, 1922
45. Kaybettiğimiz değerler : Dr. Rasih Emin Arlı
Cumhuriyet, 14 Ağustos 1948
46. Yolda bir yolcu : Doç. Dr. Saim Erkun
Tıbbiyeli Mec., 19.12.1949
47. Prof. Dr. General Cemil Topuzlu Jübilesi
Üroloji neşriyatım, 1953
48. Doç. Dr. Orhan Lülfi Somer
Üroloji neşriyatım 271, 1954
49. Tıp yolunun genç ve dinç yolcuları yolunuz açık ve uğurlu olsun
Üroloji neşriyatım 253-265, 1954

FAYDALANILAN ESERLER

1. Erduran, B. S. - Üroloji Neşriyatım
2. Tıp Tarihi "Biyografiler" dosyası "Erduran" notları
3. Solok, V. : Türk Üroloji ve Nefroloji Bibliyografyası, 280 s. İstanbul 1969
4. Unat, E. Kadri - İstanbul Darülfünun Tıp Fakültesinin kuruluşundan Cerrahpaşa
Tıp Fakültesinin kuruluşuna - C.T.F. Derg., 4:726-337, 1973